

Sygn.akt III AUa 1121/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Bohdan Bieniek

SA Piotr Prusinowski

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 stycznia 2015 r. w B.

sprawy z odwołania S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawcy S. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 kwietnia 2014 r. sygn. akt III U 56/14

I. odrzuca apelację w części dotyczącej doliczenia do renty ekwiwalentu z tytułu deputatu węglowego;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie.

Sygn. akt III AUa 1121/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 grudnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz.1440) odmówił S. S. prawa do przeliczenia podstawy wymiaru renty, ponieważ wysokość podstawy wymiaru wyliczona zgodnie z wnioskiem byłaby niższa, od dotychczas ustalonej.

W odwołaniu S. S. domagał się zmiany decyzji. Wskazał, iż od 1982r. jest uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy i od 1990r. świadczenie to ulega zmniejszeniu. Ponadto organ rentowy nie doliczył deputatu węglowego, do którego był uprawniony.

Wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2014 r., Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił odwołanie, przekazując jednocześnie wniosek zawarty w odwołaniu dotyczący doliczenia deputatu węglowego do emerytury do rozpoznania organowi rentowemu

Sąd Okręgowy ustalił, iż S. S. (ur. (...)) jest uprawniony do stałej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W dniu 04.11.2013 r. odwołujący wystąpił z wnioskiem o ponowne przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia. Do wniosku dołączył zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1972 - 1974 i 1975 - 1982. Organ rentowy dokonał symulacyjnego wyliczenia podstawy wymiaru w kilku wariantach. Ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 najkorzystniejszych lat wybranych z 20 lat sprzed zgłoszenia wniosku o rentę (1972-1981) wwpw wyniósł 42,21%. Natomiast wwpw wyliczony z 10 lat z dwudziestolecia poprzedzającego zgłoszenie wniosku o przeliczenie wyniósłby 0%, ponieważ w tym okresie wnioskodawca nie wykazał żadnego wynagrodzenia. Nie było również możliwe wyliczenie wwpw z 20 lat wybranych z całego okresu zatrudnienia, gdyż odwołujący wykazał wynagrodzenie jedynie z 12 lat tj. z lat 1969, 1972-1982.

Sąd Okręgowy wskazał, iż art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz.1440) wysokość renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
 - 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie renty albo o ponowne ustalenie renty, z uwzględnieniem art. 176,
 - 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie renty,
- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Dotychczas ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty, wyliczony z 1981 r. wynosi 74,46% i jest zdaniem Sądu Okręgowego najkorzystniejszy. Obecnie nie istnieją podstawy prawne, które dawałyby możliwość wyliczenia wwpw z jednego roku kalendarzowego. Z wyliczeń dokonanych przez organ rentowy, których odwołujący nie kwestionował, wynika, iż wwpw na dotychczasowym poziomie jest najkorzystniejszy, ponieważ w przypadku zastosowania zasady wynikającej z art. 111 ust. 1 ustawy emerytalnej wskaźnik wyniósłby w najgorszym wypadku 0%, a w najlepszym - 42,21%. Natomiast ubezpieczony, który występuje z wnioskiem o przeliczenie świadczenia ma zagwarantowane, iż przeliczenie nie spowoduje obniżenia jego dotychczasowego świadczenia. Na wysokość świadczenia oraz zastosowaną metodę wyliczenia wwpw wpływ miał staż pracy, który u odwołującego wynosi jedynie 12 lat i obejmuje lata 1969, 1972-1982. Dołączone do wniosku dowody nie spowodowały wzrostu stażu pracy, ani podwyższenia wwpw. Brak jest zatem podstaw do przeliczenia świadczenia w ocenie Sądu Okręgowego i dlatego odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. odwołanie oddalono. W zakresie uwzględnienia deputatu węglowego Sąd Okręgowy podniósł, iż takiego żądania wnioskodawca nie zgłosił jednak we wniosku o przeliczenie świadczenia i dlatego zaskarżona decyzja nie zawierała stanowiska organu rentowego w tym zakresie a wniosek podlegał przekazaniu organowi rentowemu do rozpoznania.

W nieformalnej apelacji wniesionej od tego wyroku wnioskodawca nie formułuje żadnych konkretnych zarzutów, domagał się przeliczenia jego świadczenia rentowego oraz doliczenia deputatu węglowego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja w części dotyczącej doliczenia deputatu węglowego podlegała odrzuceniu, a w pozostałym zakresie oddaleniu.

W świetle uzasadnienia zaskarżonego wyroku, a wcześniej również zaskarżonej decyzji jej przedmiotem, a tym samym przedmiotem wyrokowania przez Sąd Okręgowy nie było prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do

deputatu węglowego. Sąd Okręgowy jednoznacznie wskazał postanowieniem zawartym w zaskarżonym wyroku, iż wniosek skarżącego w tym zakresie przekazuje do rozpoznania organowi rentowemu. Takie postępowanie Sądu Okręgowego ma swoje oparcie w jednej z podstawowych zasad postępowania sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w myśl której to treść zaskarżonej decyzji wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (por. w tym zakresie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r. II UZ 52/99 OSNP 2000/15/601). Jeżeli zatem, tak jak w niniejszej sprawie decyzja nie rozstrzygała o prawie do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego to tym samym nie mógł w tym przedmiocie wyrokować Sąd, bowiem sprzeciwiał się temu art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. nakazujący przekazanie sprawy do organu rentowego. Apelacja zatem wniesiona w zakresie dotyczącym deputatu węglowego nie może być przedmiotem merytorycznej oceny Sądu Apelacyjnego bowiem zaskarżony wyrok nie zawiera rozstrzygnięcia w tym zakresie. Brak tzw. substratu zaskarżenia skutkuje w świetle utrwalonego orzecznictwa odrzuceniem apelacji w tym zakresie (por. postanowienie SN z dnia 2 czerwca 1964 r. I PR 10/63 - OSNC 1965 nr 5 poz. 80, postanowienie SN z dnia 25 lutego 1997 r. II KKN 15/97 - OSNC 1997, nr 6-7, poz. 89, postanowienie z dnia 8 lipca 1997 r. I Cz 76/97 niepubl., postanowienie SN z dnia 21 kwietnia 1998 r. III Cz 43/98 niepubl., postanowienie SN z dnia 28 maja 1998 r. III KKN 409/98 niepubl., z dnia 4 listopada 1998 r. I KKN 703/98 niepubl., postanowienie SN z dnia 19 lipca 2006 r. I CZ 35/06 LEX nr 584195 postanowienie SN z 14 kwietnia 2011 r. II UZ 7/11 LEX nr 901612; wyrok SN z 28 kwietnia 2010 r. II UK 330/09 wyrok SN LEX nr 604220) .

Z tych przyczyn apelacja w zakresie dotyczącym doliczenia do renty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do deputatu węglowego na zasadzie art. 373 k.p.c. w zw. 370 k.p.c. podlegała odrzuceniu.

Co się tyczy wniesionej apelacji w pozostałym zakresie tj. żądania przeliczenia świadczenia, to apelacja nie artykułuje zarzutów, które zmuszałyby Sąd Apelacyjny do wypowiedzenia się o ich zasadności. Skarżący bowiem opiera apelację na własnym odczuciu, iż jego świadczenie rentowe jest za niskie. Uzupełniając apelację na żądanie Sądu Okręgowego skarżący odwołuje się tylko do zarobków z roku 1981 r. jednakże zarobki te powiększa o deputat węglowy, który jak wcześniej wskazano nie mógł być przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie. Sąd Apelacyjny nie kwestionuje, iż świadczenie skarżącego nie jest wysokie, co w istotnej części wynika z faktu jego relatywnie krótkiej aktywności zawodowej – tym niemniej możliwości przeliczenia reguluje ściśle ustawa, która przede wszystkim uzależnia możliwości przeliczenia świadczenia od tego, aby nowy wskaźnik podstawy wymiaru świadczenia był wyższy od dotychczasowego. Tak jednak w przypadku wnioskodawcy nie jest. Z ustaleń Sądu Okręgowego, których apelacja nie podważyła wynika, iż przeliczenie renty skarżącego w oparciu o art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz.1440) nie jest możliwe, albowiem otrzymywany wskaźnik postawy wymiaru renty wnioskodawcy jest niższy od wskaźnika przyjętego do wyliczenia tej renty (74,46 %). W przypadku ustalenia tego wskaźnika z 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o rentę (art. 111 ust. 1 pkt 2 ustawy) wskaźnik ten wynosi 42,21 % , natomiast w przypadku wskaźnika wyliczonego z 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przeliczenie wskaźnik ten wynosi o (zero). Nie jest też możliwe wyliczenie wskaźnika z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie renty(art. 111 ust. 1 pkt 3. ustawy) , bowiem wnioskodawca nie posiada 20 lat podlegania okresów zatrudnienia.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. apelację oddalił